

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA

19.Gf.40.293/2019/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Budaházi János ügyvéd ügyintézője mellett eljáró dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt I.rendű felperes neve I. rendű és II.rendű felperes neve II. rendű felpereseknek (mindketten: cím) - a dr. Stettner Miklós ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Lájér Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű (cím) és a dr. K. K. D. jogtanácsos (cím) által képviselt II.rendű alperes neve II. rendű (cím) alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a Budapest Környéki Törvényszék Gazdasági Kollégiumának 5.G.40.495/2017/36. szám alatti ítélete ellen a felperesek által 37. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül egyetemlegesen az I. rendű alperesnek 24 624 (Huszonnégyezer-hatszázhuszonnégy) forint általános forgalmi adót tartalmazó 115 824 (Egyszázötvenötezer-nyolcszázhuszonnégy) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 1 468 400 (Egymillió-négyszázhatvannyolcezer-négyszáz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperesek részben korábbi kölcsönük kiváltása céljából kívántak kölcsönt felvenni, ennek érdekében keresték meg az I. rendű alperest. 2007. december 31. napján az I. rendű alperes által rendszeresített kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, amely tartalmazta, hogy a hitel devizanemének árfolyama a futamidő alatt változhat, amely kihat az adósok fizetési kötelezettségére, az árfolyam kedvezőtlen elmozdulása esetén fizetési terheik nőnek, a jelzáloggal biztosított hitel esetén a fedezeti arány helyreállítása érdekében pótfedezet biztosítására vagy előtörlesztésre is kötelesek lehetnek. A felperesek ezen okirat aláírásával kijelentették, hogy a devizaalapú hitelt ennek ismeretében is igénybe kívánják venni, elfogadták, hogy a hitel kockázatait kizárólagosan viselik. A nyilatkozatban I. rendű alperes arról is tájékoztatta a felpereseket, hogy a futamidő alatt kérhetik a még fennálló tőketartozás összegének átváltását forintra.

A felperesek ezt követően, 2008. január 9. napján kötöttek kölcsönszerződést az I. rendű alperessel, melyben az I. rendű alperes 13 700 000 forint a bank által alkalmazott, a szerződés megkötésének

napján érvényes, magánszemélyekre vonatkozó folyósítási deviza-árfolyam alapul vételével számított deviza ellenértékének, de nem több mint a szerződésben meghatározott 104 740 svájci frank hitelkeret összegnek megfelelő kölcsön folyósítását vállalta. A szerződésben I-II. rendű felperesek kötelezettséget vállaltak a kölcsön visszafizetésére 360 hónap futamidő, 4,75 % éves ügyleti kamat, 5,28 % THM mérték mellett azzal, hogy a folyósítási jutalék várható összege 1 000 svájci frank, a törlesztőrészlet várható kezdő részlete 471,32 svájci frank. A szerződés I.4. pontja tartalmazta a THM számítása során figyelembe nem vett díjak összegét. A szerződésben rögzítették, hogy a szerződés 2008. január 10. napján lép hatályba, a szerződés II.3. pontja szerint az I. rendű alperes a kölcsönt a szerződés hatálybalépésének napján egyösszegben vállalta folyósítani, a folyósítás a bank által alkalmazott, a szerződés megkötésének napjára jegyzett, magánszemélyekre vonatkozó folyósítási deviza-árfolyamon számított forint ellenértéken történik. A szerződés II.11. pontjában az adósok elismerték, hogy a szerződés megkötését megelőzően a bank általános üzleti feltételeit, lakossági üzletszabályzatát és hirdetményét megkapták, annak tartalmát megismerték és elfogadták, azok a szerződésben nem szabályozott kérdésekben irányadók.

A szerződés megkötésekor hatályos lakossági üzletszabályzat III.13. pontja tartalmazta a kölcsön törlesztésére vonatkozó rendelkezéseket, egyebek mellett rögzítve, hogy a törlesztőrészlet devizaalapú kölcsön esetén az esedékesség napján érvényes, magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam alapul vételével kerül kiszámításra forintban.

A III.22.1. pont szerint az adós jogosult a futamidő alatt egy alkalommal a banktól a devizában nyilvántartott kölcsön forint alapú kölcsönné való átalakítását kérni.

A kölcsön biztosítására a felek az I. rendű alperes javára önálló zálogjogot alapítottak a felek P. ...8 helyrajzi szám alatt felvett ingatlanára.

Az I. és II. rendű felperesek 2008. március 10. napján tett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatát M. P. közjegyzőhelyettes 11057-1/166/2008/3/O ügyszám alatt foglalta közjegyzői okiratba, melyben a felperesek elismerték, hogy a hitelkeret terhére az I. rendű alperes részükre a kölcsönszerződés hatálybalépésének napján 90 351,51 svájci frank összegű kölcsönt nyújtott.

A felperesek és az I. rendű alperes 2009. október 1. napján forint alapú áthidaló kölcsön nyújtására kötöttek szerződést, egyidejűleg módosították a felek közötti kölcsönszerződést: lejáratí határidőként 2043. március 10. napját határozták meg, a törlesztőrészlet mértékét havi 98 000 forintra csökkentették.

A felperesek ugyanezen a napon a módosításnak megfelelő egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozatot tettek, melyet dr. R. D. közjegyzőhelyettes foglalt közokiratba.

A felperesek fizetési kötelezettségüknek maradéktalanul nem tettek eleget, az I. rendű alperes a kölcsönszerződést 2012. július 12. napján közokiratba foglaltan felmondta.

Az I. rendű alperes törvényi elszámolási kötelezettségének eleget tett, a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás felülvizsgált, a felperesek tartozása a 2014. évi LXXVII. törvény szerinti forintosítást követően 32 316 779,34 forint volt.

A felperesek keresetükben kérték az I. rendű alperessel kötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a 2/2014. Polgári jogegységi határozat szerinti tájékoztatási kötelezettség, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében, továbbá a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt

állították a szerződés érvénytelenségét a Ptk. 200. § (2) bekezdésére hivatkozva, utalva a 235. § (1) bekezdésére, továbbá a Ptk. 4. §-ára és 227. §-ára, valamint a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjainak megsértésére. Állították továbbá, hogy a szerződés a Ptk. 209-209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen a megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás hiányában. Jogkövetkezmény vonatkozásában kérték annak megállapítását módosított kereseti kérelmük szerint, hogy szerződésből eredő tartozásuk az I. rendű alperes által állított összeggel szemben 13 961 858 forint és annak Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamata a jogerős határozathozattól kezdődően, melynek megfizetésére részletfizetés engedélyezését kérték. A II. rendű alperessel szembeni keresetük az ítélet túrására irányult.

Az I. és II. rendű alperesek kérték a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az I. rendű alperesnek 471 424 forint, míg II. rendű alperesnek 250 000 forint perköltséget. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak 1 215 550 forint feljegyzett illetéket, továbbá a Budapest Környéki Törvényszék Gazdasági Hivatalának 3640 forint előlegezett tanúdíjat, akként rendelkezett, hogy az ezt meghaladóan felmerült költséget a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában a 6/2013. Polgári jogegységi határozatra, és az Európai Unió Bíróságának C-312/14. számú ítéletére utalva megállapította, hogy a felek szerződése nem minősül befektetési ügyletnek, a felperesek és az I. rendű alperes kölcsönszerződést kötöttek egymással, a szerződés deviza átváltásra vonatkozó feltételei kizárólag a szerződés teljesítésének módjaként értelmezhetők.

A bank általános üzleti feltételei, lakossági üzletszabályzata és hirdetményei, a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a GK 37. számú állásfoglalásra is - a szerződés részévé váltak.

A 6/2013. Polgári jogegységi határozat III.1., 2. pontjának, valamint az 1/2016. Polgári jogegységi határozat I. pontjának felhívásával megállapította, hogy a kölcsönszerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában előírt követelményeknek, mivel tartalmazza a kölcsön összegét lerovó pénznemben rögzítve (13 700 000 forint), valamint tartalmazza az arra vonatkozó rendelkezéseket is, amelyek alapján ennek deviza ellenértéke kiszámítható. A szerződés II.2.2., II.2.3. és II.2.3. pontjai a hitel-művelet leírását és a kölcsönösszeg számítását egyértelműen meghatározzák.

A hitelszerződés a THM mértékét tartalmazza, ezért nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába.

Megállapította, hogy a felek közötti kölcsönszerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának is, figyelemmel az 1/2016. Polgári jogegységi határozat rendelkezéseire, hiszen a szerződés rögzíti a törlesztőrészek számát, az első törlesztőrészlet esedékességét és a kölcsön lejáratát, tartalmazza az ügyleti kamatot, - illetőleg az az üzletszabályzat II.6.7. pontja alapján kiszámítható -, az üzletszabályzat III.13.3. pontjára figyelemmel a törlesztőrészlet az annuitásos képlet alapján kiszámítható, az átváltási árfolyam ismeretében az adott törlesztőrészlet esedékességének időpontjára a törlesztés forint összege is pontosan meghatározható. Amennyiben a bank az adott napon több árfolyamot jegyez, abban az esetben az utolsó árfolyam alkalmazandó.

A felperesek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja körében részletes tényállítást nem tettek, a szerződés tartalmazza az összes költséget, így az nem ütközik a fenti rendelkezésbe.

Megállapította, hogy az I. rendű alperes az írásban adott kockázatfeltáró nyilatkozattal a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a kockázatfeltáró

nyilatkozat tartalma megfelel a 2/2014. és 6/2013. Polgári jogegységi határozatban, illetőleg az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítéletében foglalt követelményeknek. A tájékoztatás tartalmazza a forint leértékelődésének lehetőségét, kitér arra, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek növekedését eredményezheti, továbbá a felperesek nyilatkozataként az is megállapítható, tudatában voltak a devizaalapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalták ennek következményeit. A felperesek a perben nem bizonyították, hogy a kockázatteljesítő nyilatkozattól eltérő tartalmú tájékoztatást kaptak a szerződés megkötése során, az írásbeli tájékoztatás alapján alappal nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, őket nem, vagy csak korlátozott mértékben terheli.

A felperesek alaptalanul hivatkoztak a Ptk. 4. § megsértésére, illetőleg a szerződés jóerkölcsbe ütközésére, figyelemmel arra, hogy a szerződés az alperes terhére átváltási kötelezettséget nem tartalmaz, a szerződés érvénytelensége kizárólag a szerződés megkötésének időpontjában vizsgálható.

A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 2. pontjára utalással rögzítette, hogy a szerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, nem színlelt.

A felperesek fellebbezésükben kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kölcsönszerződés érvénytelenségének (semmisségének) megállapítását a 2/2014. Polgári jogegységi határozat szerinti tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt, a 93/13/EGK tanács irányelv alapján, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a Ptk. 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség betartásának elmaradása miatt, illetve a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében, valamint a Ptk. 237. § (2) bekezdése, 209-209/A. §, Ptk. 4. § és 227. §, valamint a Hpt. 210. § (2) bekezdése és 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontja alapján. Jogkövetkezményként kérték a szerződés hatályossá nyilvánítását a határozathozatalig és annak megállapítását, hogy a felperesek tartozása 2019. március 6. napján 13 961 858 forint, mely összeget és annak Ptk. 301. § (1) bekezdés szerinti kamatát kötelesek megfizetni, arra részletfizetés engedélyezését kérték.

Továbbra is állították, hogy az I. rendű alperes szándéka szerint a szerződés nem minősülhet kölcsönszerződésnek, az pénzpiaci tőzsdei befektetésre irányul, ez egyidejűleg megvalósítja a tisztességtelenséget és jóerkölcsbe ütközést is.

A szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjába ütközik. Nem tartalmazza a kölcsön összege és havi törlesztőrészek összege tekintetében az átszámításra irányadó árfolyamot, illetőleg, hogy a napi több árfolyamból melyik veendő figyelembe, nem rögzíti a folyósítás időpontját, a havi törlesztőrészek forintban meghatározott összegét sem. Utaltak arra, hogy a kölcsönszerződésben feltüntetett törlesztőrészek, ügyleti kamatláb, THM, illetőleg költségek mértéke csupán tájékoztató jellegű, hiszen nem az aláírás napján irányadó árfolyam lesz ténylegesen alkalmazandó. Mind a kezdőrészlet, mind a kezelési költség, mind a folyósítási jutalék csupán „várható” összegben lett feltüntetve.

Álláspontjuk szerint az I. rendű alperes által alkalmazott kockázatteljesítő nyilatkozat nem elégséges. E körben utaltak arra is, hogy az I. rendű alperes által használt formanyomtatvány sajátosságai folytán a felperesek számára nehezített, kisebb betűméretű, számottevően és zavaróan kevésbé olvasható. A szerződés megkötése során azt a tájékoztatást kapták, hogy az árfolyamváltozás kockázata csupán pár ezer forint, ezért őket csupán ennek megfelelő árfolyam-emelkedés terhelheti. Utaltak az Európai Unió Bíróságának C-26/13. számú ügyben hozott ítéletének indokaira, kiemelve, hogy a tájékoztatásnak nem csupán alaki és nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie, hanem alkalmasnak kell lennie arra, hogy a laikus fogyasztó annak alapján képes legyen megérteni és átlátni azon mechanizmus konkrét működését, melyre az érintett feltételek utalnak. Hangsúlyozták, hogy a pénzintézetek meg tudják becsülni az árfolyamváltozás mértékét és kezelni tudják a

kockázatot, melyről azonban a fogyasztókat nem tájékoztatták. A Ptk. 205. § (3) bekezdésére, valamint a 6/2013. és 2/2014. Polgári jogegységi határozatra hivatkozva állították, hogy az írásbeli tájékoztatás nem elegendő, a bank kötelezettsége, hogy szóban is felhívja a figyelmet a devizaalapú hitel kockázataira. A szerződési feltétel tisztességeségének vizsgálata körében azt is figyelembe kell venni, hogy a szolgáltató a fogyasztó elé tárt-e minden olyan releváns tény, melyről egyébként tudomása volt. Felhívták az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítéletét is.

Továbbra is állították, hogy az I. rendű alperes megsértette a Ptk. 4. §-át, amikor a kölcsöntartozást az árfolyamok kedvezőtlen változását követően nem váltotta forintra, ez megvalósítja a tisztességtelenség és jóerkölcsbe ütközést is. A szerződés deviza-elszámolás következtében többszörözte a felvett kölcsön összegét, így a perbeli kölcsönszerződés teljesítése lehetetlenné vált, az a Ptk. 227. §-a alapján is semmis. Jogkövetkezmény tekintetében utaltak az Európai Unió Bíróságának C-118/17. számú ítéletére.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását annak helyes indokai alapján, valamint a felperesek kötelezését másodfokú eljárással felmerült költségei megfizetésére.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéletőktábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából szükséges tényállást feltárta, abból minden tekintetben helytálló jogi következtetésre jutott, mellyel az ítéletőktábla is egyetértett, azt feleslegesen megismételni nem kívánja, a felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel rögzíti az alábbiakat:

A felperesek és az I. rendű alperes között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre. Az I. rendű alperes, mint hitelező kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget a felperesek számára, míg a felperesek annak szerződés szerinti visszafizetését vállalták. A szerződésnek nem volt tárgya és I. rendű alperes akarata sem irányult arra, hogy a felperesek pénzával pénzügyi eszközre vonatkozó különböző műveleteket végezzen. A Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése szerint a felek között létrejött szerződés tartalmán kívül esik, kizárólag az I. rendű alperes érdekkörébe tartozó kérdés, hogy az általa nyújtott kölcsön összegének fedezetét milyen pénzügyi tevékenységgel teremtette elő (BH2016. 178.).

Ahogy az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította, az érvénytelenségi okoknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia, valamely félnek a szerződés megkötését követően tanúsított magatartása a szerződés érvénytelenségéhez nem vezethet. Nem jár ezért a jóerkölcs nyilvánvaló sérelmével és nem teszi tisztességtelenné a kölcsönszerződést, hogy az I. rendű alperes az árfolyam változásának észlelését követően nem intézkedett a kölcsönszerződés forint alapú kölcsönszerződésre történő módosítása iránt. Megjegyzi az ítéletőktábla, hogy éppen a felperesi adósoknak volt lehetőségük a szerződés részét képező lakossági üzletszabályzat III.22.1. pontja alapján, hogy az ott írt feltételek mellett a kölcsön forint alapú kölcsönné átalakítását kérik.

A szerződés a felperesek fellebbezésében hivatkozott egyéb okokból sem sérti a jóerkölcsöt, hiszen ahogyan a 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásában is kifejtésre került, az árfolyamváltozás iránya, mértéke előre nem látható és nem kiszámítható. Önmagában a múltbeli tendenciák nem alapoztak meg a jövőre vonatkozó várakozásokat még akkor sem, ha abból esetleg az árfolyam gyengülésének tendenciájára lehetett következtetni, különös tekintettel arra, hogy az

adott időszakban más tényezők, például az Euró-övezethez való csatlakozás lehetősége, deklarációja, ellentétes tendencia kialakulását is előrevetíthette. Nem vitathatóan léteznek módszerek az árfolyam lehetséges jövőbeni mértékének számítására, azonban ezek alapján csupán lehetséges, vélt jövőbeni árfolyam kalkulálható, melynek bekövetkezése a fentiekre tekintettel bizonytalan. A jelen szerződéses konstrukcióban a már idézett lakossági üzletszabályzatba foglalt rendelkezés a felperesek részére is lehetőséget nyújtott a kockázat kezelésére akként, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön forint alapú kölcsönné átalakítását kérjék. Emellett - ahogyan arra a jogegységi határozat is rámutat - a szerződéses konstrukcióból származó árfolyamkockázatot kiegyenlíthette az adós szempontjából az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben megmutatkozó előny, azaz mindkét fél számára fontos előnyök jelentkeztek, ezért az adóst terhelő árfolyam-kockázat önmagában nem tekinthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek.

A felperesek fellebbezésükben is megalapozatlanul állították a szerződés semmisségét Ptk. 227. § alapján. A pénztartozás fajlagos szolgáltatás, annak teljesítése mindaddig nem lehetetlenülhet, amíg a teljesítés helyén törvényes fizetőeszköz létezik.

A szerződésben megjelölt forint, illetőleg svájci frank jelenleg is létező devizanem, így a szerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra akkor sem, ha az adós helyzete a szerződés megkötését követően kedvezőtlenül változott (6/2013. Polgári jogegységi határozat indoklásának III.2.d) pontja).

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kölcsönszerződés nem sérti a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontját, hiszen a szerződés lerovó pénznemben (forintban) pontosan tartalmazza a kölcsön összegét. A szerződés a kölcsön folyósításának napját a II.3. szerint a szerződés hatálybalépésének napjában állapítja meg, a szerződés hatálybalépésének napja I.1. pontban kifejezetten rögzítésre került, az 2008. január 10. napja. A felperesek fellebbezésükben iratellenesen hivatkoztak a folyósítás napjának meghatározatlanságára. A szerződés I.1. pontja tartalmazza a kölcsönösszeg átszámítására irányadó árfolyamot is, mely az I. rendű alperes hirdetménye alapján egyértelműen meghatározható volt. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra is, hogy amennyiben az adott pénzintézet, adott napra több árfolyamot jegyzett volna, abból az utolsó árfolyam lenne irányadó (Kúria Pfv.VI.20.970/2015/6.). Megjegyzi az ítéletábra, hogy a szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja alapján akkor sem lenne megállapítható, ha a felek az átváltási árfolyamot nem határozták volna meg, hiszen a 2014. évi XXXVIII. törvény és 2014. évi XL. törvény az alkalmazandó árfolyamot mind a múlt, mind pedig a jövőre vonatkozóan megállapította (BH2017. 343.).

A felperesek iratellenesen hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés a THM mértékét csupán tájékoztató jelleggel tartalmazná, hiszen a kölcsönszerződés I.2. pontjában azt határozottan megjelölték. A betéti kamat, az értékpapírok hozama és teljes hiteldíj-mutató számításáról és közzétételéről szóló, a szerződés megkötésének időpontjában hatályos 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet határozza meg a THM számításának módját és tartalmazza azt is, hogy a THM meghatározása az aktuális feltételek figyelembevételével történik, a feltételek változása esetén a mértéke módosulhat, azaz a THM kiszámítására vonatkozó jogszabálynak megfelelően mindig „tájékoztató jellegű”, a szerződés megkötésének időpontjában ismert feltételek alapján számítható. Megjegyzi az ítéletábra, hogy amennyiben a szerződés a teljes hiteldíj-mutató mértékét tartalmazza, azonban ez a mérték helytelen, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába nem ütközik, a helytelenül feltüntetett THM csupán a szerződés megtámadására adhat alapot (BH2019.83).

Helyesen állapította meg továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába sem ütközik. A szerződés a felperesek fellebbezési hivatkozásával ellentétben az éves ügyleti kamat mértékét nem „várható” mértékben tartalmazza, hanem konkrétan rögzíti az éves ügyleti kamat mértékét 4,75 %-ban, hasonlóképpen a szerződés I.2. pontja konkrétan tartalmazza az éves kezelési költség mértékét is. A szerződés I.2. pontja a folyósítási jutalék vonatkozásában valóban csak várható összeget tartalmaz, a szerződés részét képező lakossági üzletszabályzat III.12.1. pontja értelmében a devizaalapú kölcsön esetén a jutalék mértéke a jóváhagyott forint összegnek a kölcsönszerződés hatálybalépésének napján érvényes deviza ellenértéke. Ez a szerződés megkötésének napján nem ismert, ezért a folyósítási jutalék a felek megállapodása szerint csak a szerződésben rögzített formában volt meghatározható, melyet egyébként a felperesek az egyedi kölcsönszerződés II.2.3. pontjában kifejezetten elfogadtak. A folyósítási jutalék azonban a fentiek szerint adott időpontra pontosan kiszámítható, így megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának.

A kölcsönszerződés megfelelt a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak is, rögzíti a törlesztőrészek számát, esedékességét, az ügyleti kamat mértékét, illetőleg számításának módját, melynek alapulvételével az annuitásos módszer szerint számított törlesztőrészlet megfelelően kiszámítható. Ahogyan az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott rá, az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 2. pontja szerint a szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának, ha kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészek összegét, azaz rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, melynek alapján a törlesztőrészek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészek esedékességekor pontosan meghatározható. Erre tekintettel a felperesi állásponttal szemben nem okozza a szerződés érvénytelenségét, hogy az a törlesztőrészlet összegét csupán várható kitéttel tünteti fel, kizárólag svájci frank összegben. E körben is utal arra az ítéletábra, hogy a szerződés érvénytelensége akkor sem lenne megállapítható, ha a törlesztőrészek átváltási árfolyamát a felek nem határozták volna meg, hiszen az alkalmazandó árfolyamot a devizatörvények mind a múlt, mind pedig a jövőre vonatkozóan megállapították.

A felperesek fellebbezésére tekintettel az ítéletábra mindenekelőtt rögzíti, hogy a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, illetőleg a Ptk. 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez a semmisség jogkövetkezménye nem fűződik. A következetes bírósági gyakorlat szerint más jogágak kötelező előírásait sértő szerződés polgári jogi szempontból csak akkor érvénytelen, ha ezt az adott jogszabály kifejezetten kimondja, illetőleg az adott törvény értelmezéséből, az összes körülményből a törvényalkotó erre irányuló szándéka nyilvánvalóan következik (BDT2009.2004.). A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában ezen körülmény nem áll fenn (megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes által elsőfokú eljárás során hivatkozott Hpt. 78. § megsértéséhez jogszabály szintén nem rendeli a semmisség következményét), a Ptk. 205. § (3) bekezdésének megsértését a jogalkotó szintén nem szankcionálta a szerződés semmisségének kimondásával. Ennek megfelelően a tájékoztatási kötelezettség esetleges megsértése a kölcsönszerződést nem tenné semmissé, amennyiben az I. rendű alperes a szerződés megkötése során, illetőleg azt megelőzően a szerződésben rejlő kockázatokról elégtelen tájékoztatást adott, az a semmisségi okok közül kizárólag a tisztességtelenség kérdését veheti föl. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor helyesen állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot kizárólag adósra telepítő szerződési rendelkezései a megfelelő tájékoztatás hiánya miatt nem tisztességtelének. Az I. rendű alperes a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt kötelezettségének megfelelően a szerződéstől elkülönült, írásba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot alkalmazott, melyet a felperesek részére már a szerződés megkötése előtt rendelkezésre bocsátott, a felek a nyilatkozatot a szerződés megkötése előtt több mint egy hónappal írták alá. A szerződésben rejlő árfolyam-kockázatról így az I. rendű alperes az

Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében foglaltaknak is megfelelően a szerződés megkötése előtt kellő időben nyújtott tájékoztatást. A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése alapján a bank az árfolyamkockázatot érintő tájékoztatást elsősorban írásban köteles nyújtani, amennyiben az írásban adott tájékoztatás megfelelő tartalmú, azt további szóbeli magyarázattal ellátnia, kiegészíteni nem szükséges. Ahogyan az elsőfokú bíróság is rámutatott, a kölcsönvevőtől, így felperesektől is minimálisan elvárható volt, hogy a tájékoztatást megfelelően átolvassák, értelmezzék, ennek hiányára a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján alappal nem hivatkozhatnak. Nem hivatkozhatnak tehát arra, hogy az árfolyamkockázat mibenlétét azért nem értették, mert az erre vonatkozó tájékoztatást nem olvasták el. A felperések fellebbezési hivatkozásával ellentétben a tájékoztató szövege annak betűméretére, szerkesztésére, nyomtatási minőségére is tekintettel kellően olvasható, az a megértést nem befolyásolja.

A felperések fellebbezésükben alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az árfolyamkockázat a szerződés rendelkezéseiből csak kikövetkeztethető, az csupán a szerződés egyes rendelkezéseinek vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján feltárható, hiszen az I. rendű alperes a szerződés megkötése előtt kellő időben, külön okiraton szövegezett, az árfolyamkockázatot összefoglaló nyilatkozatot bocsátott a felperések rendelkezésére. A tájékoztatás egyértelműen felhívta a felperések figyelmét arra, hogy a hitel futamideje alatt a hitel devizaneme és forint közötti árfolyam változhat, amely nemcsak a törlesztőrészek nagyságára, hanem az egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára is kihatással van, befolyásolja a tőke- és kamattartozást is. Leírta továbbá az árfolyamkockázat lényegét, az árfolyamváltozás és a fizetési kötelezettség összefüggését (működési mechanizmusát) világosan és közérthetően tartalmazta, hogy ezen kockázatot kizárólagosan a felperések kötelesek viselni. Ekként a tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága C-186/16. és C-51/17. számú ítéletben foglalt követelményeknek, átlátható és világos (azaz megfelel a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének), az megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot sem valósít meg (2005/29/EK irányelv 7. cikk). A II. rendű felperes személyes előadása szerint maguk is tisztában voltak azzal, hogy az árfolyam változása esetén további fizetési kötelezettségük keletkezik, csupán annak bekövetkezett mértékével nem számoltak, azaz a nyilatkozatban foglalt működési mechanizmust a tájékoztatás alapján maguk is megértették. A tájékoztatásnak az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése alapján azt nem kell kifejezetten tartalmaznia, hogy az árfolyamváltozás, felperések helytállási kötelezettsége felső korlát nélküli. A tájékoztatás szövegéből - figyelemmel arra is, hogy az kifejezetten felhívta a felperések figyelmét arra, hogy az árfolyam kedvezőtlen alakulása esetén a bank pótfedezet, illetőleg előtörlesztés előírására is jogosult - az átlagosan tájékozott fogyasztó számára is egyértelműen nyilvánvaló, hogy az árfolyam változásából eredő terhei jelentősen, nem elhanyagolható mértékben növekedhetnek. Mivel a fedezet kiegészítését ezen rendelkezés anélkül írja elő, hogy az erre alapot adó árfolyamváltozást rendkívülinek vagy nagynak minősítené, éppen arra hívja fel a figyelmet, hogy az árfolyamváltozás folytán a tartozás rendes körülmények mellett is meghaladhatja az elvárt fedezeti értéket.

A hitelező a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást elsősorban írásban köteles megadni, a felperések fellebbezési hivatkozásával ellentétben a megfelelő írásbeli tájékoztatás mellett annak szóbeli megismétlésére, hangsúlyozására jogszabályi kötelezettsége nincs.

A felperések fellebbezési hivatkozásával ellentétben az I. rendű alperest ezt meghaladó tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, a tájékoztatás nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére, a kockázat reális voltára vagy valószínűségére (6/2013. Polgári jogegységi határozat indoklásának III.3. pontja). Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettség nem lenne teljesíthető, hiszen az árfolyam emelkedésének-csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke,

illetve korláta, különösen hosszú időintervallum esetén. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint a 2001-2008. közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyam változásának sem a mértékét, sem az irányát. Ezen időszakban a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra. A perben bizonyításra nem került, hogy a Bankszövetség elsőfokú eljárásban hivatkozott tájékoztatását a felperesek ismerték volna, az a szerződés megkötésére irányuló akaratelhatározásukban szerepet kapott volna. Megjegyzi ugyanakkor az ítélet, hogy a kockázatteljesítő nyilatkozatban kifejezetten kiemelt Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének honlapján több olyan tartalom, a kockázatteljesítő nyilatkozatban felsorolt című tájékoztató anyag található, amely a devizaalapú hitelek kockázataira vonatkozó figyelmeztetést, tájékoztatást tartalmaz. Mindezekre tekintettel a felperes Hpt. 58-59. §-aira alapított érvelése sem volt alapos.

Az elszámolás során irányadó árfolyam képzése nem a felek kölcsönszerződésének része, az árfolyamképzés szabályait ezért a felek szerződésének nem kell tartalmaznia, az árfolyamképzés vizsgálata a szerződés érvényességének, tájékoztatás megfelelő tartalmának megállapítása során szükségtelen. Az elszámolási törvény 3. § (2) bekezdése értelmében ugyanakkor a folyósított kölcsön összegét, valamint a teljesített törlesztőrészek összegét is a tényleges elszámolás napján érvényes, az MNB által közzétett hivatalos deviza középárfolyam alapján át kellett számítani, ezzel a felek által az átváltásra irányadónak kikötött, alperesi árfolyam-jegyzéssel érintett deviza-árfolyam kiesett a szerződésből. Ezért még ha megállapítható is lenne az árfolyam módosításra vonatkozó szerződési rendelkezés tisztességtelensége, a törvény kötelező rendelkezése folytán az érvénytelenség oka elhárult, a szerződés konvalidálódott (1/2010. (VI.28.) PK vélemény). Az Európai Unió Bírósága C-26/13. szám alatti ítéletében akként foglalt állást, hogy az ott meghatározott feltételek mellett lehetséges a tisztességtelen szerződési feltételnek valamely diszpozitív jogszabályi rendelkezéssel való helyettesítése, akár a bíróságok által is.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy az I. rendű alperestől, illetőleg a részéről eljáró alkalmazottól olyan tájékoztatást kaptak volna, melynek folytán alappal feltételezhették, hogy az árfolyamváltozás bekövetkezésének esélye csekély, az árfolyamváltozás mértéke korlátozott. A felperesek fellebbezési hivatkozásával ellentétben a II. rendű felperes O. Z. tanúvallomását követően akként nyilatkozott, hogy „azt nem mondták el, hogy a törlesztőrészlet mennyire emelkedhet, azt mondták, hogy emelkedhet, de arra nem számítottunk, hogy ennyire. Mi arra gondoltunk, hogy ez pár ezer forint lehet... Nem állítok olyat, hogy a tanú azt a tájékoztatást adta volna, hogy a törlesztőrészlet változása maximum pár ezer forint lehet" (23. szám alatti jegyzőkönyv 5. oldal harmadik bekezdés). Mindezekre tekintettel a felperesek fellebbezésében az I. rendű alperes által kockázat korlátozott mértékéről való tájékoztatás körében előadottak, II. rendű felperes saját személyes előadásával is ellentétesek, az elsőfokú ítélet megváltoztatására alapul nem szolgálhatnak.

Mindezekre tekintettel az ítélet, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért kötelesek az I. rendű alperes másodfokú eljárással felmerült költségét megfizetni, melyet az ítélet, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapított meg, figyelemmel a felperesi fellebbezés terjedelmére, összetettségére, annak mérséklésére sem látott indokot. A II. rendű alperesnek a fellebbezéssel költsége nem merült fel.

Az ítélőtábla a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 59. § (1) bekezdése alapján kötelezte az illetékfeljegyzési jogban részesült I. rendű felperest a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére, a fellebbezési illeték megfizetése alól a II. rendű felperes teljes személyes költségmentessége alapján mentesül.

Debrecen, 2019. szeptember 19.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -